

Ime in priimek:

Razred/Letnik:

Standardizirani kompetenčno usmerjeni pisni
zrelostni izpit / zrelostni in diplomski izpit

26. september 2023

Slovenščina

Napotki za obdelavo nalog

Spoštovana kandidatka! Spoštovani kandidat!

Pri tej klavzuri imate na izbiro tri tematske sklope s po dvema nalogama. Izberite enega od treh tematskih sklopov in obdelajte obe nalogi izbrane teme.

Tematski sklopi	Naloge
1. Literatura – umetnost – kultura	Muriel Barbery: <i>Eleganca ježa</i> interpretacija besedila (405 do 495 besed) 1 priloga (odlomek iz romana)
	Pisanje kot terapija komentar (315 do 385 besed) 1 priloga (intervju)
2. Tehnologija in mi	Sužnji tehnologije analiza besedila (360 do 440 besed) 1 priloga (kolumna)
	Smo sužnji tehnologije? komentar (360 do 440 besed) 2 priloge (izsledki ankete, kratke izjave)
3. Uspeh in poklic	Ženske v tehničnih poklicih razprava (405 do 495 besed) 2 priloge (časopisni članek, diagram)
	Upravljanje starostne raznolikosti na delovnem mestu mnenjski govor (315 do 385 besed) 1 priloga (članek na spletu)

Na razpolago imate 300 minut delovnega časa.

Prepuščeno vam je, katero delno nalogo tematskega sklopa obdelate kot prvo.

Pišite z modrim ali črnim pisalom, ki se ga ne more radirati/brisati.

Uporabljajte izključno liste, ki smo vam jih dali na razpolago. Za oceno upoštevamo vse, kar napišete na liste in česar niste prečrtali. Prečrtajte zaznamke na listih.

Na vsak list napišite svoje ime in tekočo številko strani. Navedite številko izbranega tematskega sklopa in naslov naloge, ki jo obdelate.

Če delate z računalnikom, uredite najprej čelno vrstico in tam vpišite svoje ime in številko strani. Kot pripomočki so dovoljeni tiskani in – v primeru, da delate z računalnikom – elektronski slovarji. Uporaba (tiskanih in spletnih) enciklopedij ali elektronskih informacijskih virov ni dovoljena.

Oddati je treba zvezek z nalogami in vse liste, ki ste jih uporabili.

Vaše delo se ocenjuje po teh kriterijih:

- vsebina
- struktura besedila
- slog in izraz
- normativna jezikovna pravilnost

Mnogo uspeha!

Tema 1: Literatura – umetnost – kultura

Naloga 1

Muriel Barbery: *Eleganca ježa*

Napišite interpretacijo besedila.

Preberite odlomek iz romana *Eleganca ježa* (2006) avtorice Muriel Barbery (priloga 1).

Napišite **interpretacijo besedila** in pri tem upoštevajte naslednja navodila:

- Določite temo priloženega odlomka.
- Analizirajte besedilo glede na jezik.
- Interpretirajte besedilo glede na vsebino in izpoved.
- Razpravljajte o tem, kakšen je vaš odnos do slovnice in jezika in v čem je sploh lepota jezika – ob primeru slovenščine. Svoje trditve podkrepite s primeri.

Besedilo naj obsega 405 do 495 besed. Vsak odstavek začnite pisati v novi vrsti.

Naloga 1 / Priloga 1

Muriel Barbery: *Eleganca ježa* (2006)

Globoka misel št. 10 (odlomek)

Ko se je danes zjutraj običajnemu mučenju pri uri književnosti brez književnosti in jezika brez razumevanja jezika priključil še občutek, da je vse skupaj popolna neumnost, se nisem mogla več zadržati. Gospa Maigre¹ se je spravila na kakovostni pridevnik v vlogi prilastka z izgovorom, da ga ni bilo najti v naših nalogah, »čeprav bi ga že od četrtega razreda naprej morali znati uporabljati«. »Ne morem verjet, da obstajajo slovnično tako nesposobni učenci,« je dodala in se zazrla naravnost v Achilla Grand-Ferneta². Achilla ne maram, ampak ko je zastavil svoje vprašanje, sem se strinjala z njim. Mislim, da je bilo vprašanje popolnoma na mestu. Poleg tega me je zelo pretreslo, da učiteljica književnosti napačno uporablja namenilnik. Kot bi pastir pozabil na svojo čredo. »Zakaj potrebujemo slovnico?« je vprašal. »To bi pa že morali vedeti,« je odgovorila gospa-ni-važno-da-sem-plačana-da-vas-jaz-to-na-učim. »Ja, ampak jaz ne vem,« je za spremembo po pravici povedal Achille, »nihče se še ni potrudil, da bi nam to razložil.« Gospa Maigre je globoko zavzdihnila v smislu ‚se moram res ukvarjati s tako neumnimi vprašanji‘ in odgovorila: »Slovnico potrebujemo zato, da znamo dobro govoriti in pisati.«

Mislila sem, da me bo zadela kap. Nisem še slišala česa tako butastega. In s tem ne želim reči, da je *narobe*, ampak da je *zares butasto*. Odgovoriti skupini najstnikov, ki že znajo govoriti in pisati, da je točno temu namenjena slovnica, je tako, kot če bi nekomu rekli, naj si prebere razvoj zgodovine stranišča skozi stoletja, če želi lulati in kakati. To nima nikakršnega smisla! Če bi nam vsaj s primeri pokazala, da moramo poznati kar nekaj stvari o jeziku, da ga lahko pravilno uporabljamo; v redu, vsaj začetek bi bil. Na primer, da je treba znati spregati glagol v vseh časih, če se želimo izogniti velikim napakam, ki nas spravijo v sramoto na pomembni večerji (»Zelo bil rad bi prišel k vam bolj zgodaj, a bom zavil na napačno cesto«). Če, na primer, želimo pravilno napisati povabilo na zabavo v versaškem dvorcu, nam pride zelo prav poznavanje pravila ujemanja deležnika; prihranilo bi nam tole zadrego: »Dragi prijatelji, danes zvečer ste lepo vabljeni v Versailles. Zelo bi me veselila. Markiza de Grand-Fernet.« Ampak če gospa Maigre misli, da slovnica pride prav le v takšnih primerih ... Glagol smo znali uporabljati in spregati, še preden smo vedeli, kaj glagol je. In če to znanje lahko pomaga, še vedno ne verjamem, da je odločilnega pomena.

Če vprašate mene, je slovnica pot do lepote. Kadar govorimo, beremo ali pišemo, dobro vemo, da smo zapisali ali prebrali lep stavek. Zmožni smo prepoznati lepo zgradbo stavka in lep slog. Vendar pa se nam odpre popolnoma nov pogled na lepoto jezika, če znamo uporabljati tudi slovnična pravila. Uporabljati slovnico pomeni, da jo lupimo plast za plastjo, opazujemo njen ustroj, jo na neki način vidimo popolnoma golo. In občutek je čudovit, saj si rečemo: »Kako je dobro narejena, kako je dobro zgrajena!«, »Kako je trdna, domišljena, bogata in prefinjena!« Ponese me že sama misel, da obstaja več vrst besed in da jih moramo poznati, če jih želimo na vse možne načine uporabljati in sestavljati. Meni se, na primer, zdi, da ni nič lepšega od samostalnikov in glagolov, najosnovnejših sestavin jezika. Ko razumete to, ste dojeli bistvo vsake izjave. Čudovito, mar ne? Samostalniki, glagoli ...

Mogoče se moramo postaviti v posebno stanje zavesti, če želimo doseči lepoto jezika, ki nam jo odkrije slovnica. Zdi se mi, da sama lahko to dosežem brez posebnega truda.

Mislím, da sem bila stara dve leti, ko sem slišala govoriti odrasle in sem enkrat za vselej razumela, kako je sestavljen jezik. Ure slovnice so se mi vedno zdele neke vrste naknadne sinteze, mogoče celo samo dodatne izrazoslovne podrobnosti. Lahko otroke naučimo dobro govoriti in pisati s slovničnimi vajami, če niso doživeli takšnega razsvetljenja kot jaz? Kdo ve. Medtem pa bi se morale vse gospe Maigre tega sveta spraševati, katero glasbeno delo naj zavrtijo svojim učencem, da bi lahko dosegli slovnični trans.

45

Tako sem gospe Maigre rekla: »Kje pa! To je čisto reduktivistično!« V razredu je zavlada la popolna tišina, saj ponavadi skoraj ne odprem ust, zdaj pa sem si drznila celo nasprotovati učiteljici. Začudeno me je pogledala, nato si je naredila neprijazen pogled, kot vsi učitelji, kadar začutijo, da je veter obrnil smer in da se lahko njihova prijetna urica o kakovostnem pridevniku v vlogi prilastka spremeni v sojenje njihovim pedagoškim metodam. »In kaj vi veste o tem, gospodična Josse?« je vprašala zajedljivo. Vsi so zadržali dih. Kadar prva v razredu ni zadovoljna, to ne pomeni nič dobrega za učiteljevo telo, še posebej če je zamaš čeno, in tako se je to jutro spremenilo v kriminalko in cirkuško predstavo za isto ceno: vsi so čakali na izid bitke in upali, da bo čim bolj krvav.

50

55

»No ja,« sem rekla, »tistemu, ki je prebral Jakobsona³, je jasno, da ima slovnica smisel, in ne samo cilj: slovnica omogoči dostop do strukture in lepote jezika in ni samo neki štos, ki nam omogoča, da se znajdemo v družbi.« »Štos! Neki štos!« je ponovila izbuljenih oči. »Za gospodično Josse je slovnica štos!«

60

Če bi me pozorno poslušala, bi razumela, da ravno zame slovnica ni neki štos. Ampak mislim, da jo je omemba Jakobsona popolnoma vrgla iz tira, poleg tega pa so se vsi, celo Cannelle Martin, smejali, čeprav niso razumeli, kaj sem povedala, so pa seveda opazili majhen sibirski oblak, kako lebdi nad glavo naše debele učiteljice. [...]

65

V tistem trenutku, ko sem začutila, da je pasje krdelo začelo kazati zobe, se mi je zasmilila. Gospa Maigre se mi je zasmilila. Poleg tega ne maram linčanja. Nikoli nikogar ne pokaže v dobri luči. Da ne omenjam, kako resnično ne želim, da bi kdorkoli brskal po mojem znanju Jakobsona in začel dvomiti o mojem IQ.

Zato sem se potegnila nazaj in nisem rekla ničesar več. Dobila sem dve uri pripora in gospa Maigre si je rešila učiteljsko kožo. Vendar sem čutila njene male zaskrbljene oči, ki so mi sledile do vrat, ko sem zapuščala razred.

70

In na poti domov sem si rekla: Ubogi na duhu tisti, ki ne poznajo zanosa in lepote jezika.

Vir: Muriel Barbery: *Eleganca ježa*. Prevedli Metka Zorec in Varja Balžalorsky. Ljubljana: Mladinska knjiga 2014, str. 177–181, skrajšano.

Razlaga besed:

¹ Gospa Maigre: učiteljica francoščine

² Achille Grand-Fernet: sošolec 12-letne Palome, ki razmišlja o jeziku in se v šoli upre učiteljici

³ Roman Osipovič Jakobson (1896–1982): rusko-ameriški jezikoslovec, literarni teoretik, profesor, strukturalist

INFORMACIJE:

Muriel Barbery (rojena: Casablanca [Maroko], 1969): francoska profesorica filozofije in pisateljica

Roman *Eleganca ježa* je bil v francoščini izdan leta 2006 pod naslovom *L'élégance du hérisson*. Izbrani odlomek je opis ure francoščine, ki ga je zapisala v svojem dnevniku mlada, nadpovprečno inteligentna 12-letna Palome Josse, ki obiskuje elitno šolo (za bogate) v Parizu.

Tema 1: Literatura – umetnost – kultura

Naloga 2

Pisanje kot terapija

Napišite komentar.

Situacija: Literarna revija *Rastje* vabi k sodelovanju na temo *Pomen literature za mlade*. Odločite se napisati komentar, ki mu izberete tudi ustrezen naslov.

Preberite intervju s pisateljem Josefom Winklerjem »*Odrasle je mogoče ustaviti, ne moreš pa otroka, ki ve, kaj hoče*«, ki je bil objavljen 7. septembra 2021 na spletnem portalu časopisa *Primorske novice* (priloga 1).

Napišite **komentar** in pri tem upoštevajte naslednja navodila:

- Povzemite glavne informacije besedila.
- Razmišljajte o vplivu pisanja na človeka tako na psihološki kot na fizični ravni.
- Ovrednotite pomen pisanja v lastnem življenju.

Besedilo naj obsega 315 do 385 besed. Vsak odstavek začnite pisati v novi vrsti.

Naloga 2 / Priloga 1

Josef Winkler: »Odrasle je mogoče ustaviti, ne moreš pa otroka, ki ve, kaj hoče«

Intervju: Andraž Gombač

Josef Winkler, 3. marca 1953 rojen v koroški vasi Kamering, je upornik z veliko razlogi. Vztrajno se bori zoper utesnjujoče rituale in zapovedi, avtoritete, represijo, opisuje odraščanje v zadušljivem ozračju katoliško-patriarhalne vaške družbe, biča zlagano moralo, kritiko Cerkve pogosto izreka v njenem jeziku, v ritmu litanij, podira tabuje, istospolno ljubezen prikazuje kot najvišjo obliko ljubezni in naslade, veliko potuje, v domovino prinaša svetovljanski duh ...

»V tem trikotniku sem zrasel: med očetom, ki z mano ni hotel govoriti, mamo, ki ni mogla, in gluhonemo deklo. Zato sem kot otrok iskal jezik, besedo. Sam.«

Ob začetku intervjuja, ki ga kot tolmačka spremlja dr. Saša Podgoršek, na mizo položimo tri njegove knjige v slovenščini, dva romana in zbirko proznih zapisov: pred petnajstimi leti je v zbirki *Austriaca* pri celovški Mohorjevi najprej izšel *Ko bo nekoč tako daleč* v prevodu dr. Amalije Maček in leta 2012 v prevodu Lučke Jenčič še *Roppongi: rekviem za očeta*, leto zatem pa, spet v prevodu Amali-

je Maček, pri Literaturi še knjiga *Trepalnico si izpulim in z njo do smrti te zabodem*.

Primorske novice: *Imamo v slovenščini ustrezne tri knjige?*

Winkler: »Oba romana sta moji osrednji deli, tretja knjiga pa je zbirka poetoloških spisov, v njih se nadrealistično igram z jezikom, pišem tudi o drugih pisateljih ...«

Katero od teh treh knjig bi priporočili slovenskemu bralcu za vstop v vaš opus?

»Mogoče roman *Roppongi*. Po eni strani je to res rekviem za očeta, kakor pravi podnaslov, po drugi pa ne ostajam samo v domači vasi, ampak grem še v Indijo. Na obrežju Gangesa opazujem upepeljevanje mrtvih in premišlujem o razlikah med indijskim in evropskim soočanjem s smrtjo. Osredotočam pa se seveda na glavno osebo, svojega očeta.« [...]

Kakega sina si je želel oče?

»Takega, kakršni so bili moji bratje – pridnega, kakor se spodobi, nezahtevnega, ki ga lahko polniš, dokler ni kakor kakšna nagačena žival. Po drugi strani me je oče mogoče naskrivaj občudoval, ker sem bil drugačen. In morda je iz te napetosti zrasel moj opus.«

Kako ste izkazovali svoje upornišvo?

»Predvsem sem se mu umikal s poti, kadar sva se srečala. Hodil sem po ulici, ga zagledal, kako mi hodi naproti, srce mi je začelo hitreje biti, njemu najbrž tudi, zato sem raje stekel na drugo stran ceste. Utrip mi je tako pobežljaj, da bi se lahko mrtev zgrudil. Otrok običajno steče v objem staršev, midva pa sva hitela narazen. Kadar sem kot otrok zagledal očeta, sem imel občutek, da se mi bliža truga.« [...]

Kakšno je bilo vaše otroštvo? Po čem ste najbolj hrepeneli? Po knjigah?

»Imel sem jih veliko. Vam povem, kako sem prišel do njih. Ko sem bil otrok, so po romanih Karla Maya snemali filme. Indijanskega poglavarja Vinetouja je igral Pierre Brice, filme so snemali na Hrvaškem ...« [...]

Otroci, ki smo se navduševali nad Karlom Mayem, smo pogosto slišali, naj raje ne beremo takšnega »šunda«.

»Tudi jaz. Sosedka, ki je vedela, kaj berem, je mojim staršem rekla, da je to šund, ki ga ne bi smel brati. Potem sem imel težave s starši ... Živo se spominjam, kako sem nekoč eno od knjig Karla Maya bral v kuhinji, nakar je prišla mama in

mi jo iztrgala iz rok. Pograbil sem jo in ji jo iztrgal. Spet je bila moja. Nekaj dni pozneje je k nam prišel živinozdravnik. Ugleden mož. Po operaciji v hlevu si je v kuhinji umil roke. Med brisanjem rok me je opazoval, bral sem za mizo. Ponosno sem dvignil knjigo in rekel: ›Karl May!‹ Živinozdravnik je mojim staršem rekel: ›Zelo dobro!‹ To mi je prineslo osvoboditev. In pred mano se je odprl svet književnosti.« [...]»

Karl May je veliko knjig napisal v zaporu, očitno pa je tudi vam pomagal bežati iz nekakšnega zapora.

»Seveda, to se je začelo že s prihodom filmov, posnetih po njegovih knjigah, v avstrijsko provinco. Včasih premišljuje, kaj bi bilo z mano, če bi prišli pet let prej. Takrat sem imel štiri, pet let, nisem še bral. Ali pa če bi prišli pet let pozneje, ko sem imel petnajst let. Ne bi se srečal s Karlom Mayem. Bi potem sedel tu in odgovarjal na vaša vprašanja?«

Očeta ste opisali. Kaj pa mati?

»O očetu moram še nekaj povedati. Z njim sem težko govoril tudi zaradi dedka, njegovega očeta. Bil je avtoritaren možakar. Moj oče ga je smel tikati šele po svojem tridesetem letu, prej ga je moral vikati. Dedek me je spremljal osem let, videl me je kot upornika, nakar se mu je moj oče podredil. Da bi naredil vtis na svojega očeta, me je žrtvoval. Vse to je še zapletlo odnose – že moj oče je bil oblastniški, nad njim pa je bil še diktatorski ded. Med mano in očetom ni moglo biti nobene bližine, zato sem včasih sedel k njemu, medtem ko sem bral. Da sem ga vsaj vohal. Dišal je po senu, po hlevu, po znoju. To bližino sem iskal, druge nisem imel. Mama je v drugi svetovni vojni izgubila tri brate, še mladeniče, stare od osemnajst do dvaindvajset let. Zatem je njena celotna družina onemela, dobesedno. Niso več govorili. Tudi očetu teh treh padlih fantov, ki je bil župan, je tragedija vzela dar govora. Doma smo imeli še deklo,

ki je bila gluhonema. V tem trikotniku sem zrasel: med očetom, ki z mano ni hotel govoriti, mamo, ki ni mogla, in gluhonemo deklo. Zato sem kot otrok iskal jezik, besedo. Sam. Kadar je kdo v vaški šoli povedal šalo, seksistično, rasistično, antisemitsko, se nisem smejal, ni mi bila všeč. Če pa je šala temeljila na besedni igri, sem se smejal, ne glede na vsebino. Spomnim se tudi, kako je učitelj nekoč prebral pesem o avtu, ki je ‚s svetlobno hitrostjo počasi zavil v ovinek‘, medtem ko je bilo temno in je luna sijala ... Slišal sem protislovja in se začel smejati. Z jezikom sem si celil rane.« [...]

Kakšna je po vašem mnenju moč literature? Kaj lahko spremeni?

»Friedrich Nietzsche je dejal: kar nas ne ubije, nas naredi močnejše. Jaz pa pravim: kar nas ne ubije, nas naredi šibkejše. Soglašam tudi s Petrom Handkejem, ki pravi, da pisatelji nismo napadalci, a znamo udariti v obrambi. Jezik je lahko ostrejši od britve.« [...]

Tema 2: Tehnologija in mi

Naloga 1

Sužnji tehnologije

Napišite analizo besedila.

Preberite kolumno *Računalnik na žaru ali na buzaro* iz knjige *Fanči s psihiatrije in še hujše zgodbe* (2016) Dragana Petrovca (priloga 1).

Napišite **analizo besedila** in pri tem upoštevajte naslednja navodila:

- Obnovite glavne misli kolumne.
- Analizirajte besedilo glede na jezikovne in slogovne značilnosti.
- Navedite značilnosti komentarja v besedilu.
- Določite ironične oz. komične dele komentarja.

Besedilo naj obsega 360 do 440 besed. Vsak odstavek začnite pisati v novi vrsti.

Naloga 1 / Priloga 1

*Računalnik na žaru ali na buzaro*¹

Dragan Petrovec

Od nekdanj sem se navduševal nad tehničnimi dosežki in izumi. Sicer sem malokdaj kaj razumel, a sem očaran strmel v instrumente, polne lučk in tipk. Nekaj tega je očitno v rodu. Pokojni oče je pred desetletji kupil neke vrste računalnik. Danes bi nekako zviška rekli kalkulator in ga s tem umestili daleč proč od »pisijev«² z windowsi in podobno čudodelno opremo.

5

Računalnik, v mojih šolskih letih smo mu rekli računalno, sem imel tudi jaz. Na kvadrastem lesenem ogrodju je bilo deset žičk, na njih pa po deset večbarvnih kroglic, ki smo jih frcali sem ter tja in se delali, da vemo, koliko jih je v kakšnem kupčku. V tem času smo se hranili tudi s pomočjo UNRRA³ paketov in občudovali ameriške izume še na tem področju; mleko v prahu, sir v konzervah in trumanova jajca⁴ (mislim, da se kljub dolžnemu spoštovanju pišejo z malo, čeprav me računalnik – kaj drugega kot vsemogočni stroj – opozarja na veliko začetnico). Slednja tudi že v prahu.

10

A da se za hip vrnem k očetu. Vedno ga je navduševalo ugankarstvo, križanke je tudi sestavljal in si s tem za kakšno malenkost, kot so bile cigarete, izboljšal študentski standard povojnih let. Tehnika ga je enako očarala kot kasneje mene, a nikomur izmed naju ni bila niti hobi, kaj šele poklic. Potem pa so nekega dne, najbrž kot stranski produkt vesoljskih raziskav, na plan prišli kalkulatorji. Oče je premogel ravno prav nečimrnosti, da se je rad kot eden prvih pohvalil s kakšnim izumom. Tisti, ki ga je kupil, je bil približno tako velik kot kakšna francoska enciklopedija, ki ji ljubkovalno rečejo »livre de poche« ali žepna knjiga. Če bi jo rad neopazno spustil v žep, opaziš, da je dimenzij mikrovalovne pečice, le da je nekoliko težja.

15

Nekaj podobnega je razsvetljevalo njegovo pisarno. Ne vem točno, zakaj bi rabil tak pripomoček za računanje. Vedno se mi je zdelo, da advokati nimajo težav z izračunavanjem, če pa se kaj zatakne, zaokrožijo navzgor in se vselej izide. Po kakšnem mesecu sem ga povprašal, kako mu teče delo. Ne pravniško, ampak tisto računsko. Ob vprašanju se je nekoliko zresnil in po krajšem obotavljanju priznal, da mu je izum v veliko veselje.

25

Lučke se prižigajo kot na novoletnem drevescu, v drobovju malega robota nekaj zakruli kot sestradan želodec in če pritiskaš na prave tipke, pride ven rezultat. Ali je potem zadovoljen, sem ga vprašal z rahlim dvomom ob njegovi resnosti. Pravzaprav da je, mi je odvrnil, a sem čutil nekaj tesnobe v glasu. Potem je le priznal, da, odkar ima računalnik, računa približno trikrat dlje kot prej.

30

Na ta dogodek in na znani rek, da postajamo sužnji tehnologije namesto obratno, sem se spomnil, ko sem pred dnevi sedel h kosilu v eni najbolj obiskanih gostiln Stare Ljubljane, kamor večkrat zaidem. Zaželel sem si preproste jedi, malo ocvrtega sira. Natararja je ob naročilu stisnilo pri srcu, nekaj trenutkov je brez besed zrl vame, potem pa skušal storiti vse, da ne bi razočaral stalnega gosta. Da se gre posvetovat v kuhinjo, se je opravičil. To sem razumel kot posebno skrb. Morda je sira zmanjkalo, pa je treba v trgovino, ali pa ima kaj postanega, s čimer me ne bi hotel razočarati.

35

Vrnil se je z zelo zaskrbljenim obrazom. Oprostite, nimamo sira. Razumel sem stisko in se le pošalil, kako se zgodi, da tudi koščka sira ni v hladilniku v tako veliki gostilni. Za hip

40

mu je odleglo, ko me je potolažil, da imajo v hladilniku velike količine sira. S pričakujočim pogledom sem se zazrl vanj, kaj lahko naredi zame zdaj, ko je glavni problem rešen. A je še naprej molčal. Na misel mi je prišlo, da jim je zmanjkalo olja, plina ali drobtin. Ob tej pripombi sem izrazil polno razumevanje do stiske, v katero sem ga bil očitno spravil s svojo željo. Da je tudi olja, plina in drobtin dovolj, je spet zaskrbljeno odgovoril. Ker mi je zmanjkalo domišljije, sem utihnil in prepustil usodi, da me nahrani. Tistega dne mi ni bila naklonjena. Natak ar je skrušeno zašepetal: »Ocvrtega sira ni v računalniku.«

45

Kot popoln bebec sem odgovoril, da je zame povsem dobro, če je v hladilniku in potem na krožniku.

»Za vas že,« je sledilo razumevajoče pojasnilo. »Mi pa ne moremo postreči ničesar, če nimamo tega tudi v računalniku.«

50

Ko sem odhajal, lačen po zaslugi stranskega produkta vesoljske tehnologije, me je pri izhodu prijazno pozdravil šef restavracije. Začutil sem zadnjo priložnost. Ob rekonstrukciji moje stiske je bil tudi on videti sočuten, a brez moči. Pritisnil sem ga z zadnjim argumentom, ki bi knokavtiral⁵ še tako prekaljenega gostinca. Vprašal sem ga, ali to pomeni, da niti enemu gostu ne bi mogel postreči, če bi mu, bognedaj, crknil računalnik.

55

»Seveda ne bi mogel,« je odvrnil povsem prepričljivo. »Prav zato imamo na zalogi tri računalnike.«

Opotekel sem se iz gostilne in pomislil, da vselej lahko zmanjka kakšne jedi, ali iz hladilnika ali iz računalnika. Nikoli pa ne bo zmanjkalo računalnikov. Če ne bo sira ali vampov, si vselej lahko naročite računalnik, ki jih je dovolj na zalogi. Na žaru ali na buzaro.

60

Vir: Dragan Petrovec: *Fanči s psihiatrije in še hujše zgodbe*. Ljubljana: Sanje 2016, str. 85–87.

Razlaga besed:

- ¹ **buzara**: tradicionalen istrski način priprave školjk (kuhanje školjk z olivnim oljem, vinom, česnom, drobtinami in svežimi aromatskimi zelišči)
- ² **psi**: PC
- ³ **UNRRA**: United Nations Relief and Rehabilitation Administration, pomoč Združenih narodov beguncem predvsem v letih 1946/47
- ⁴ **trumanova jajca**: jajca v prahu, poimenovana po ameriškem predsedniku Harryju Trumanu, ki je omogočil humanitarno pomoč (UNRRA) s paketi, ki so jih metali iz letal
- ⁵ **nokavtirati**, tudi **knokavtirati** (iz angl. knockout): premagati nasprotnika (pri boksu) tako, da obleži na tleh več kot deset sekund

INFORMACIJE:

Dragan Petrovec (rojen: Ljubljana, 1952): redni profesor na Pravni fakulteti v Ljubljani, Inštitut za kriminologijo; kolumnist časopisa *Dnevnik*

Tema 2: Tehnologija in mi

Naloga 2

Smo sužnji tehnologije?

Napišite komentar.

Situacija: Na spletu ste prebrali priloženi besedili, ki sta vas spodbudili, da za spletno izdajo *Dnevnika* napišete komentar z ustreznim naslovom.

Preberite izsledke ankete *Telefon za dobro jutro* avtoric Tanje Železnik in Karmen Ličef, ki so bili objavljeni 28. marca 2018 na spletnem portalu časopisa *Dnevnik* (priloga 1), in kratke izjave z naslovom *Tehnologije in medgeneracijske povezave* avtoric Mance Rupnik in Lučke Pikec, prav tako objavljene 28. marca 2018 na spletnem portalu časopisa *Dnevnik* (priloga 2).

Napišite **komentar** in pri tem upoštevajte naslednja navodila:

- Obnovite glavne misli priloženih besedil in grafikona.
- Primerjajte sporočilo vseh prilog.
- Zavzemite stališče do vsebin v prilogah.

Besedilo naj obsega 360 do 440 besed. Vsak odstavek začnite pisati v novi vrsti.

Naloga 2/Priloga 1

Obrazi prihodnosti

Telefon za dobro jutro

Tanja Železnik in Karmen Ličef,
Ekonomska gimnazija in srednja
šola Radovljica

Da bi preverili, kaj o odvisnosti od novih tehnologij oziroma o njihovi nujni prisotnosti v vsakdanjem življenju menijo mladi, smo opravili anketo med dijaki naše šole. Nanjo so se odzvali dijaki vseh štirih letnikov gimnazije, 36 dijakinj in 26 dijakov.

Če ne bi zjutraj na nočnih omaricah dijakov naše šole brneli in cingljali telefoni, bi bile vsaj med prvimi urami pouka učilnice skorajda prazne. Kar 82 odstotkov gimnazijcev namreč zjutraj vstane po opozorilu budilke na telefonu.

Med takimi je več deklet. Kljub temu pa je kar nekaj dijakov, osem odstotkov med vprašanimi, zvestih klasičnim budilkam, kakršne so za bujenje uporabljali naši starši in rodovi pred njimi.

S telefonom v rokah v nov dan

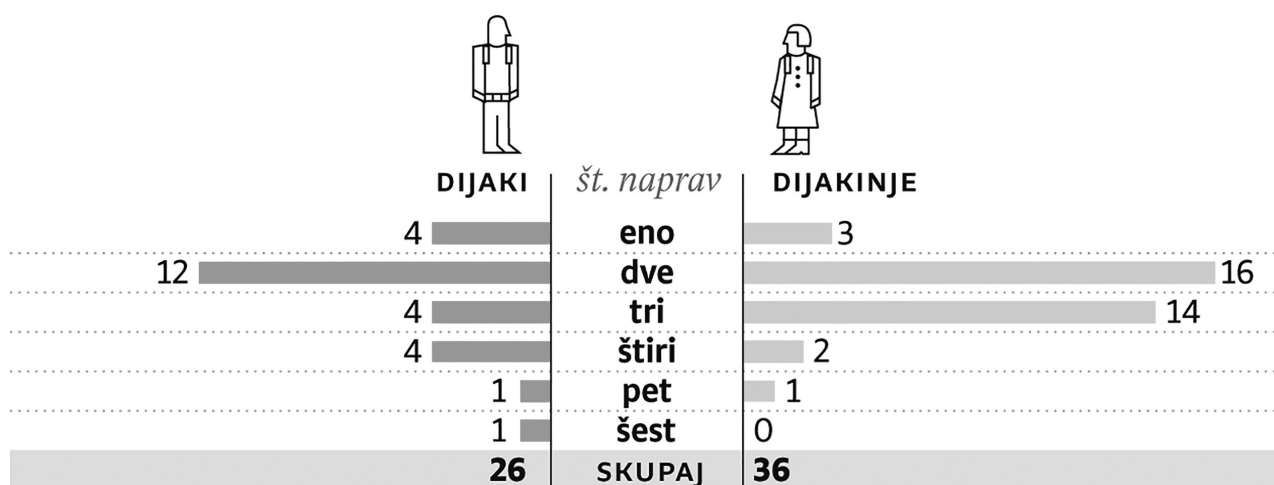
Za mnoge dijake se tudi naslednje minute vrtijo okoli mobilnih telefonov. Kar 23 jih je namreč odgovorilo, da je telefon v roki prva dejavnost, ki je na sporedu po jutranjem bujenju. A to še ne pomeni, da so od njih odvisni. Dijaki najpogosteje med znake odvisnosti uvrščajo živčnost in nestrpnost, če telefona nimajo pri sebi, ne prestando preverjanje na zaslonu

o morebitnih novih sporočilih ter preživljanje prostega časa na telefonu in ne s prijatelji ...

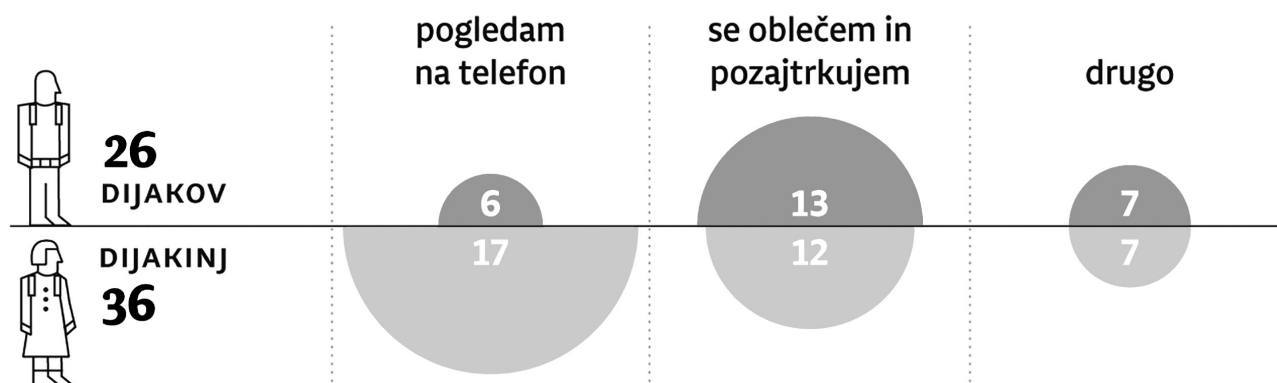
Telefoni pa so vse pogosteje za dijake pomemben pripomoček tudi med poukom, čeprav ga zares potrebujejo le občasno. Kar 10 odstotkov vprašanih ga vedno uporablja med poukom, 60 odstotkov včasih, odgovor nikoli pa je obkrožilo le 30 odstotkov sodelujočih dijakov. Kako to vpliva na profesorje, si lahko mislite sami ... Šolska pravila namreč zapovedujejo drugače. Uporaba telefonov je v času pouka prepovedana, ti morajo biti v omarici ali ugasnjeni v torbi, kar pa se v praksi ne kaže.

Koliko elektronskih naprav uporabljaš? (telefoni, tablice, računalniki ...)

PODATKI EGŠŠ Radovljica

Kaj najprej storiš zjutraj, ko se zbudiš? PODATKI EGSS Radovljica, n=62

Na telefonu brez posebnega razloga

Ugotovili smo, da je zasvojenost s telefoni vedno bolj problematična, saj kar 70 odstotkov dijakov, ki so odgovarjali na naša vprašanja, po telefonu brska brez razloga, oba spola sta pri tem odgovoru enako-

merno zastopana. Na srečo pa jih le malo postane živčnih, če jih kdo zmoti med brskanjem po spletu (84 odstotkov vprašanih takšnih občutkov ne zaznava).

Anketa je pokazala veliko zanimivih dejstev o dijakih in novih tehnologijah. Za razvoj so slednje zelo priporočljive, moramo pa paziti, da nas ne zasvojijo in nam ne kradejo dragocenega časa, ki bi ga lahko izkoristili na drugačen, boljši način.

Vir: <http://www.dnevnik.si/1042816449/magazin/znanost-in-tehnologija/telefon-za-dobro-jutro> [22.05.2023].

Naloga 2 / Priloga 2

Tehnologije in medgeneracijske povezave

Mladi smo zelo uspešni pri uporabi različnih tehnologij, katerih razvoj zelo hitro napreduje. Bi lahko to trdili tudi za starejše? Da bi dobili odgovore, smo se obrnili neposredno na starejše. Zanimalo nas je njihovo stališče o novih tehnologijah in kako so jim te spremenile življenje.

*Manca Rupnik in Lučka Pikec,
Ekonomska gimnazija in srednja
šola Radovljica*

Terezija Zupan, 72:

Nove tehnologije so koristne, saj ljudem olajšajo delo, slabe pa so, ker je zaradi njih potrebne vse manj človeške delovne sile, s tem pa se povečuje nezaposlenost. Nekateri mladi so zasvojeni in si s preveliko uporabo med drugim uničujejo tudi zdravje.

Vera Robas, 72:

Zdi se mi, da je o novih tehnologijah treba nekaj vedeti ne glede na starost. Je pa to za nas, starejše,

zelo zahtevno, saj se tega nismo učili kot mladi. Odnos mladih je po mojem mnenju do tega tudi problematičen, saj izgubijo stik z realnostjo, odtujijo se od sveta in ne hodijo več ven.

Roman Pikec, 78:

Moje mnenje je, da so nam nove tehnologije življenje bistveno olajšale, predvsem pa je velika prednost, da so se vsi procesi in vse življenje zelo pospešili. Življenje se je tako izboljšalo.

Slavka Pikec, 74:

Tehnologija je močno napredovala in še danes napreduje. Pozitivno

je, da lahko uporabljamo veliko različnih vrst tehnologije, sama pa jih uporabljam zmerno. Kljub temu da so nam tehnologije velikokrat olajšale življenje, so nekateri mladostniki zabredli v težave, iz katerih ne najdejo izhoda.

Janez Robas, 78:

Nove tehnologije se mi zdijo dobre, izboljšale so mi življenje. Kar smo včasih počeli ročno, danes opravijo stroji s pomočjo teh tehnologij. Prav tako se lahko z njihovo pomočjo naučiš veliko novega, kar se mi zdi zelo pozitivno.

Tema 3: Uspeh in poklic

Naloga 1

Ženske v tehničnih poklicih

Napišite razpravo.

Preberite članek Milke Bizovičar *Inženirke: Fatalne ustvarjalke prihodnosti*, ki je bil objavljen 6. decembra 2019 na spletnem portalu časopisa *Delo* (priloga 1), in diagram *Dejavnosti, v katerih najpogosteje vodijo ženske*, ki ga je prav tako pripravila Milka Bizovičar in je bil v *Delu* objavljen 29. julija 2019 (priloga 2).

Napišite **razpravo** in pri tem upoštevajte naslednja navodila:

- Povzemite, kaj je nagrajenkam skupno.
- Navedite, kaj nagrajenke še potrebujejo poleg strokovnega znanja v svojem poklicu.
- Razpravljajte o tem, kaj je pomembno za uspeh v poklicu.
- Ocenite, zakaj je na primer v tehničnih poklicih manj žensk kot moških.

Besedilo naj obsega 405 do 495 besed. Vsak odstavek začnite pisati v novi vrsti.

Naloga 1 / Priloga 1

Inženirke: Fatalne ustvarjalke prihodnosti

Milka Bizovičar

Nominirane za inženirko leta 2019 so inženirke gradbeništva, strojništva, elektrotehnike, kemije, fizike, tehnologije polimerov, računalništva in informatike ter matematike. Naziv bo osvojila tista, ki bo mlajšim generacijam deklet zgled in navdih za izbiro inženirskega poklica. Vprašali smo jih, katere veščine potrebujejo v svojem poklicu.

Aida Kamišalić Latifić je raziskovalka in predavateljica na mariborski fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko. Pri svojem raziskovalnem delu ustvarja novo znanje in pristope za učinkovito hrambo, obdelavo in uporabo velikih količin podatkov ter tehnologije veriženja blokov (blockchain). Kot docentka¹ to znanje prenaša na študente in tudi v širšo industrijsko prakso ter tako pomembno prispeva k vpeljavi sodobnih informacijskih tehnologij v organizacije.

»Za uspešno naslavljanje raziskovalnih izzivov sta pomembna sistematičen pristop k reševanju problemov in uporaba znanstvenih metod. Ustvarjalnost, inovativnost, sposobnost kritičnega mišljenja in samoiniciativnost so ključnega pomena za doseganje odličnosti na obeh področjih, kjer delujem. Poleg tehniških znanj in veščin je pri vseh vidikih mojega dela zelo pomembna uporaba mehkih veščin. Poudarim naj sodelovanje in komunikacijske spretnosti, sposobnost in pripravljenost za pridobivanje novih veščin, odprtost do novih delovnih nalog in pogum za soočanje z novimi izzivi. Prav tako so pomembni upravljanje časa, sposobnost organizacije in skrb za opravljanje prednostnih nalog.«

Ana Robnik je magistrica znanosti s področja računalništva in diplomirana matematičarka, svetovalka za telekomunikacije in skrbnica raziskovalnih projektov v Iskratelu. Med drugim raziskuje, razvija, preverja najsodobnejše tehnologije in načrtuje storitve ter aplikacije za zmanjševanje časa med posameznikovim nujnim klicem na številko 112 ali samodejnim klicem iz avtomobila in odpravo posledic prometnih in drugih naravnih nesreč.

»V karieri in pri razvoju osebnih potencialov sem imela več postaj, vsakič sem pri delu uporabljala nove veščine in nadgradila tiste, ki sem jih že imela. Na mestu svetovalke za telekomunikacije s svojimi izkušnjami za uresničevanje novih zamisli in občutkom za smernice razvoja digitalnih tehnologij utirjam novosti na strateški ravni podjetja. Pri tem so zelo pomembni samozaupanje v pravilnost odločitev, sposobnost umeščanja novosti v širši vsebinski okvir ter širši slovenski in evropski prostor, postavljanje pravih vprašanj in iskanje odgovorov ter sposobnost interdisciplinarnega dela, eksperimentiranja in empatije za dejanske probleme uporabnikov.«

Barbara Bukvič je pooblaščenka gradbena inženirka. Izdeluje dokumentacijo za gradbene konstrukcije, v zadnjem desetletju predvsem za objekte v Jedrski elektrarni Krško in razdelilne transformatorske postaje, ki jih upravlja Eles. Njena glavna naloga je zagotoviti, da je konstrukcija objekta nosilna in stabilna.

»Za računske analize in dimenzioniranje konstrukcij je osnova znanje fizike in matematike, pomembno pa je tudi poznavanje lastnosti materialov, iz katerih je sestavljena konstrukcija. Nujno je obvladovanje programske opreme za računske analize in izdelavo risb, ki se neprestano razvija in nadgrajuje. Ker pri delu pogosto sodelujem s tujimi strokovnjaki, je pomembno znanje strokovne angleščine s področja gradbeništva.«

Eneja Osterman je doktorica tehniških znanosti s področja strojništva. Ukvarja se z izboljševanjem energetske učinkovitosti stavb. Glede na stanje objekta analizira možnosti prihrankov, izračuna, katera tehnična in ekonomska rešitev bi bila najbolj smiselna ter na podlagi tega predlaga npr. nov vir ogrevanja. Pri izvedbi projekta sodeluje kot nadzor nad izvajalcem.

»Velike so razlike med veščinami, ki sem jih potrebovala na fakulteti kot mlada raziskovalka, in temi, ki so nujne v industriji. Prej sta bili pomembni natančnost in marljivost, saj sem delala večinoma sama, pri zdajšnjem delu pa so v ospredju bolj mehke veščine. Na prvem mestu je to poslušanje, da pri stranki znaš razbrati, kaj je težava, in na podlagi tega poiščeš pravo rešitev. Znati si moraš pridobiti zaupanje naročnika, kar pride tudi s strokovnostjo. Zame so bile mehke veščine večji izziv, izračunati strojniki že znamo. Ampak ko se začneš zavedati, da so pomembne, da se moraš znati postaviti v strankino kožo – s tem se na fakulteti ne ukvarjaš –, je lažje.«

Nika Mlinarič je letalska inženirka. Trenutno se ukvarja z nadgradnjo enega od letalskih simulatorjev v podjetju in skupaj s testnim pilotom izboljšuje fizikalni model simuliranega letala. »Pri tem s pridom uporabljam analitični pristop k reševanju problemov, znanje aerodinamike in programiranja, ki sem ga pridobila med študijem fizike. Poleg strokovnega znanja so pri mojem delu pomembni samoaktualizacija, kreativno mišljenje in dobre komunikacijske veščine.«

[...]

Katja Popovič je inženirka strojništva. Ukvarja se z numeričnimi simulacijami preoblikovanja pločevine za avtomobilsko industrijo. Analizira, kako se pločevina obnaša med upogibanjem, rezanjem, kalibriranjem, vlečenjem, kar je dobro orodje za zgodnje zaznavanje kritičnih mest pri obdelavi. Konstruira tudi površine za orodja za preoblikovanje pločevine in sodeluje v raziskovalnih projektih.

»Posebej pomembne veščine pri mojem delu so analitično in ustvarjalno mišljenje, sistematična organizacija, natančnost, zanesljivost in doslednost ter hitro prepoznavanje kritičnih problematik in kreativen pristop k reševanju problemov. Pomembni so sodelovanje v ekipi in sledenje skupnim ciljem, sposobnost fleksibilne uporabe teoretičnega znanja v praksi, vztrajnost in odprtost za nove izzive. Pri dosedanjem delu sem se med drugim naučila spopadati s stresom, pridobila organizacijske veščine in izboljšala komunikacijske.«

[...]

Vildana Sulić Kenk je elektroinženirka z doktoratom. V podjetju skrbi za razvoj laserskih naprav, da so varne za zdravnike, ki jih uporabljajo, in paciente. Bdi nad njihovo električno varnostjo in da je programska oprema narejena v skladu s standardi. Testira na primer, ali bo naprava uporabnika opozorila na napako, če bi na zaslonu na dotik pritisnil napačno tipko, in »zavnila« izvedbo nekega ukaza. Sodeluje tudi pri testiranju jasnosti navodil na reprezentativnih uporabnikih ter skrbi za dokumentacijo, ki jo izdelki potrebujejo za vstop na različne trge po svetu.

»Poleg znanja, ki sem ga pridobila med šolanjem in zajema področja fizike, elektrotehnike, programiranja, biologije in kemije, so zelo pomembne mehke veščine. Pri svojem delu moram krmariti med pogledi/mnenji ljudi z zelo različnih področij. Zelo pomembne so komunikacijske veščine, njihov preplet s čustveno inteligenco je ključen za doseganje dobrih rezultatov ob zadovoljstvu vseh nas zaposlenih.«

Nina Lah je diplomirana inženirka kemije z doktoratom in vodi laboratorij za analizo delcev v farmacevtski družbi. Skrbi, da so zdravila, ki jih družba pošlje na trg, varna, kakovostna in učinkovita. Njeno delo je pomemben del kontrole kakovosti.

»Poleg znanja spektroskopije² je pri mojem delu ključno poznavanje proizvodnega procesa in materialov, ki vstopajo v proces. Za uspeh so potrebni kritično opazovanje in sposobnost analiziranja rezulta-

to, prilagodljivost in hitro ukrepanje. Prav to zadnje, brez nepotrebnega tarnanja, je moja vrlina. Iskanje rešitev zahteva ustrezno komunikacijo med strokovnjaki različnih profilov. Obseg informacij in potrebnega znanja se iz leta v leto povečuje, zato je novim izzivom lahko kos le ustrezno organiziran in voden tim. Pri delu zato ne zanemarjam niti veščin vodenja. Novodobni inženirji morajo imeti bogato bazično znanje in visoko strokovnost, dovezetni morajo biti tudi za pridobivanje mehkih veščin: sposobnosti komunikacije, timskega dela, organizacije in vodenja, ne nazadnje pa tudi reševanja konfliktov. Biti morajo prilagodljivi, odprti do sprememb in pogumni pri sprejemanju odločitev.«

V EU je 17,6 milijona inženirjev in znanstvenikov, od tega 7,1 milijona žensk. V Sloveniji je med inženirji 42 odstotkov žensk. Vendar je razmerje veliko slabše, če gledamo samo nestoritveni sektor, tam je v EU med inženirji 83 odstotkov moških.

Vir: <http://svetkapitala.delo.si/kariera/inzenirke-fatalne-ustvarjalke-prihodnosti> [22.05.2023], skrajšano in prirajeno.

Razlaga besed:

¹ **docentka**: univerzitetna predavateljica

² **spektroskopija**: raziskovanje spektrov; **spekter**: razvrstitev energije v valovanju

Naloga 1 / Priloga 2

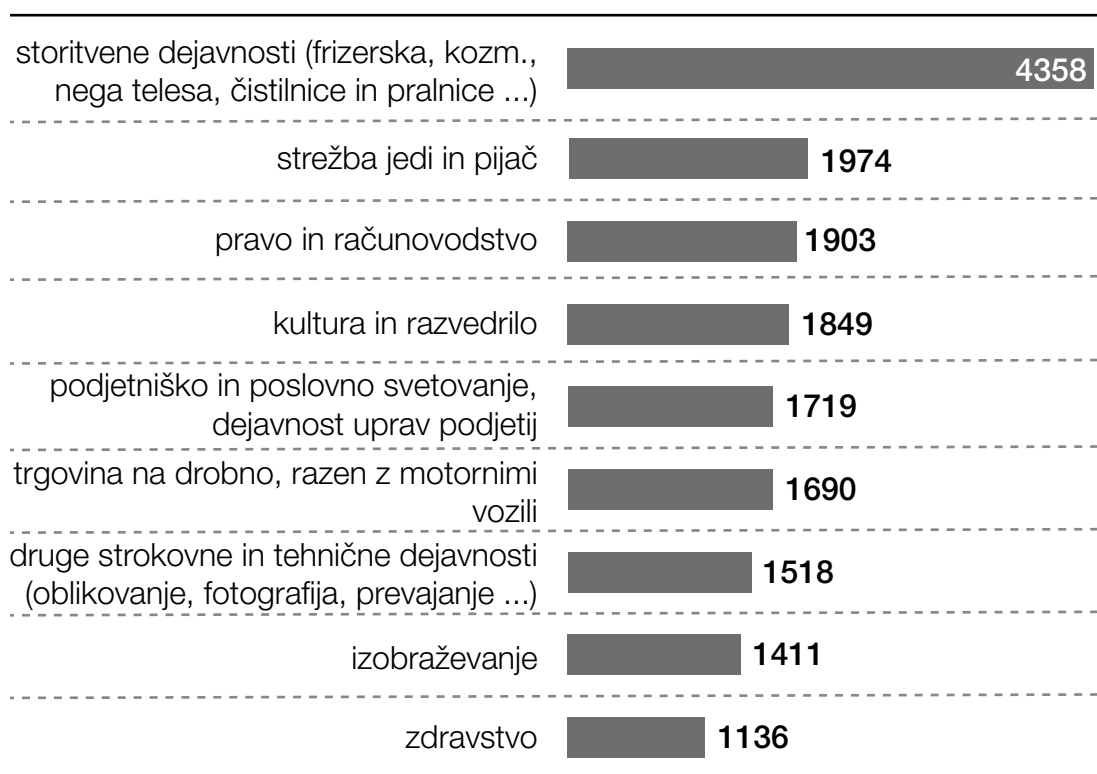
Dejavnosti, v katerih najpogosteje vodijo ženske

Milka Bizovičar

Podjetja, ki jih vodijo ženske, so praviloma manjša kot tista, ki jih vodijo moški, in delujejo v drugih panogah.

Primerjava samozaposlenih po spolu in panogah nakazuje, da so samozaposlene ženske najaktivnejše v strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih, v večji meri kot moški delujejo v trgovini na debelo in drobno, v dejavnostih nastanitev in gostinskih storitev, umetnosti, industriji zabave in rekreacije, v dejavnostih na področju zdravja in socialnega varstva ljudi, v upravnih in podpornih storitvenih dejavnostih ter izobraževanju.

Dejavnosti, v katerih najpogosteje delujejo ženske po standardni klasifikaciji dejavnosti

INFOGRAFIKA DELO

Vir: Surs

Tema 3: Uspeh in poklic

Naloga 2

Upravljanje starostne raznolikosti na delovnem mestu

Napišite mnenjski govor.

Situacija: V šoli ste se posvečali personalnemu menedžmentu, zaradi česar vas je podjetje v domači vasi povabilo, da spregovorite o tem, ali naj raje zaposlijo mlajše in dobro izobražene ali/in tudi starejše, ki so iz stroke, četudi morda nekoliko manj izobraženi. Govor, ki mu izberete tudi ustrezen naslov, bo objavljen v internem časopisu obrata.

Preberite članek Klavdije Verlak *Iskreno o mladih in starih na delovnem mestu*, ki je bil objavljen 6. junija 2019 v spletni reviji *Cekin* (priloga 1).

Napišite **mnenjski govor** in pri tem upoštevajte naslednja navodila:

- Ubesedite temo članka.
- Razpravljajte o prednostih in šibkih točkah mlajših in starejših delavk/delavcev oz. uslužbenk/uslužbencev.
- Ocenite miselnost vodje obrata, da želi imeti v obratu samo mlade delojemalke in delojemalce.
- Pozovite navzoče k premisleku, da so za uspešno delovanje obrata merodajne izkušnje starejših in znanje mlajših delojemalk in delojemalcev.

Besedilo naj obsega 315 do 385 besed. Vsak odstavek začnite pisati v novi vrsti.

Naloga 2/Priloga 1

Iskreno o mladih in starih na delovnem mestu

Klavdija Verlak

Ste starejši in ste se znašli v situaciji, ko vas na delovnem mestu učijo mlajši? Kako ste to sprejeli? Ste bili kot furija¹, ki bruha ogenj, ali pa kot moder človek, ki je odprt za spremembe?

Sem v procesu postavljanja svojega podjetja na spletne platforme in seveda, ne glede na vse izkušnje, ki sem jih dobila tekom svoje 20+ letne kariere, nimam vseh znanj, ki bi bila za to res uporabna. Okoli sebe sem zbrala ekipo zelo mladih ljudi, ki mi pri tem delu pomagajo. Ni enostavno, vam povem. Včasih se počutim kot hudobna mačeha iz *Sneguljčice*. Poslala bi jih nekam, vse te mladce, ki jim je spletni jezik domač, ki »štekajo«² vse to, kar je potrebno, ki se jim zdi »lepi« jezik dolgočasen in ki na naše znanje gledajo kot na artefakt v muzeju ... V stilu: Aja, a tudi z lesenimi žlicami se je jedlo? Hmm ... zanimivo ...

Včasih, ko dobim komentar sodelavca, ki bi mu, mimogrede, lahko bila mama, sem zelo jezna. Utopila bi ga v žlici vode. V meni se zbudi tako huda ego jeza. V stilu: pa kaj ti veš, kaj sem jaz že vse v življenju doživela in ustvarila?! Včasih dobim željo, da bi mu to v svojem specifično slikovitem jeziku tudi povedala. Ali ga poslala z lovcem v gozd, mu zavezala pas okoli pasu, zapičila glavnik nekam in mu dala strupeno jabolko. Da bi bil tiho in da mi ne bi več kazal, kje vse imam še manjko in kaj vse se moram še naučiti.

Se v stiku z mladimi generacijami kdaj počutite tako bojevite? Da bi jih poslali nekam in bi bilo vse, kot je bilo včasih? Ko se je vse delalo drugače? Po starem?

Dobri stari časi. Te si je nazaj želela tudi hudobna mačeha. Na vsak način. Pa ni šlo. Sneguljčica ni izginila, odraščala je in živel. Kazala je ogledalo mačehi, da gre čas naprej in da se spreminja tudi sama. Vsi smo enkrat soočeni s tem dejstvom. Tudi te generacije, ki nas spravljajo ob živce, bodo enkrat soočene s tem dejstvom :)

Najhuje pri tej situaciji je, da ko si na tako novem terenu, stare izkušnje, na katere si končno ponosen, ne veljajo več dosti. Šteje pa odprtost in pripravljenost na nova znanja in izkušnje. Šteje, kakšen človek si postal zaradi vseh prejšnjih izkušenj.

Pred kratkim sem govorila z gospodom, ki je bil nekoč direktor velikega podjetja z nekaj sto zaposlenimi. Povedal mi je veliko življenjskih resnic, ena od njih je bila, da se ljudem od moči dejansko zvrta in da odplavajo v podobi vsemogočnega sebe daleč proč od vsega, kar je prav. Da se je tega nagledal v svojem življenju. Pravi, da je najhuje, ker se ljudje tega sploh ne zavedajo in mislijo, da so dejansko tako zelo pomembni, da lahko upravljajo z ljudmi in da običajna pravila niso za njih. Povedal je tudi, da je, ko si na takem položaju, težko ostati z nogami na tleh. Titule in pozicije impresionirajo³ ljudi in ti se zaradi njih do osebe drugače obnašajo. Hitro te lahko odnese v občutek, da si res nekaj več kot ostali. Pogosto se teh občutkov držiš in jih hočeš obdržati, zato vztrajaš na poziciji, nočeš se umakniti, čeprav bi bilo včasih boljše, tudi zate osebno, da bi se umaknil in naredil prostor novim svežim ljudem in idejam. Kar je opisal, me je prav tako spomnilo na hudobno mačeho iz *Sneguljčice*.

Povsod tam, kjer se trmasto oklepamo starega, jo živimo. Poglejte okrog sebe, koliko jih je!

Z njo se lahko srečamo na dva načina. Lahko jo spremenimo v ljubosumno furijo, ki bo zastrupljala ljudi okoli sebe, ali pa jo živimo kot modro žensko, ki sprejema sebe in druge ter si dovoli nova znanja in izkušnje.

Sama se z njo v sebi srečujem dnevno. Včasih je furija, vedno večkrat pa modra ženska, ki se z veseljem uči in nadgrajuje svoje znanje. Moj (m)učitelj je v resnici zelo prijazen fant, ki veliko zna in ki se mu da ukvarjati še z mano in me učiti. Je eden najboljših coachev, kar jih poznam in zdaj že z nasmehom čakam njegove komentarje tekstov. Vedno krajši so in vedno bolj v detajle me uči in mi kaže zakonitosti novih medijev. Za to sem mu izredno hvaležna.

Hudobno mačeho imamo v sebi vsi. Ne glede na to, ali smo na položaju ali ne. Vsakič, ko se oklepamo nečesa in zavračamo spremembe, jo živimo. Sploh takrat, ko se spravljamo na ljudi, ki so drugačni, ki nas plašijo s tem, da si drznejo izstopati in nam vsem skupaj kažejo, da se da drugače. Čeprav ali kljub temu, da mi tega nočemo. Ta potencial spremembe nas prestraši. Ker se s spremembo vse spremeni. Pretrese in poruši se staro, da se lahko oblikuje novo. Ni nujno, da smo vedno pripravljeni na to. Ko smo prestrašeni, se branimo. Lahko bežimo ali pa napademo. Imamo pa še eno možnost. Da sprejmemo. Ta tretja opcija ni najbolj prijetna. Pomeni, da se moramo spremeniti. Da bomo pač morali popraviti kakšen tekst, ki bi nam včasih prinesel nagrado, ker je zdaj popolnoma neuporaben. Vsakič, ko se mi to zgodi, pobožam svoj ego in ga pohvalim, da je prava faca, ki si dovoli rasti. Ker, ne glede na to, kako se branimo novega, bo prišlo, in sicer z ali brez našega dovoljenja. Čas bo opravil svoje. Tudi tukaj.

Vir: http://cekin.si/izobrazevanje_in_zaposlitev/klavdija-verlak-ko-te-ucijo-mlajsi.html [22.05.2023].

Razlaga besed:

¹ furija: v rimski mitologiji boginja maščevanja

² štekati (pog.): razumeti

³ impresionirati: povzročiti, vzbuditi močen (čutni) vtis